

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

4. Tertia causa superveneins excommunicatus toleratus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. III.

SECUNDA CAUSA.

Supervenient memoria impedimenti ex assumpta cibo, ex peccato, ex censura, ex tempore debito.

1. Si quis, dum celebra, recordetur se habere aliquod impedimentum, se videlicet, non esse jejunum, vel non esse in gratia, vel esse excommunicatum suspensum, interdictum, irregularem, quid faciet?

Respondeo, me de hoc aliqua dixisse in Opusculo de Excedenda Communione, c. 1 §. 6. num. 4 & 35. juncto c. 2. §. 8. n. 23. Vide nihilominus quæ dicam infra c. 8. §. 2.

2. Quid si superveniat advertentia temporis indebiti hoc est, te cepisse Missam longe post meridiem, vel multo ante Auroram?

Si est ceptus Canon, est omnino perficienda, si non est ceptus, mensurandum est scandalum, seu turbationem quæ oriri potest in assistantibus, hora multum, vel non multum à meridie, vel ab aurora distans, multus vel parvus progressus in ipsa Missa, &c. quodque ponderare plus videbitur, hæc nimirum, an interruptio facienda, illud eligatur; juxta dicta c. 5. §. 2. n. 90.

§. IV.

TERTIA CAUSA.

Supervenient excommunicatus non toleratus.

1. Vm Missam celebrans, advertis adesse, vel supervenisse excommunicatum non toleratum cum quo communicare in divinis non possumus, quid tibi faciendum;

2. Communis doctrina, quam paucis comprehendit Layman, hæc est. Si excommunicatus non toleratus, qualis solum est nominatim denunciatus, & percussor Clerici publicus, interest presumat Missæ, monendus ut discedat, sicut colligitur ex Clememina Gravis, De sent. excommunic. ubi nova etiam excommunicatio Papa reservata decernitur, si exire iussus non paruerit, tunc vero, si id commode fieri possit, expellendus est opera laicorum, tamen Regularis vel Sacerdos si quis, qui evictur; si laici non adsint neque vocari possint, etiam Clerici eum expellere debent arg. c. veniens, de sent. excom. Quod si expelli non possit, Sacerdotem ab Altari recedere oportet, nisi Canonem Missæ capere secundum Sylvestrum (v. excom. §. n. 3.) secundum alios vero (apud Avilam p. 2 c. 6. §. 9. dub. 8. & Suar. disput. 12. sect. 1. num. 11.) tamen si Canon ceptus sit, sed nondum Consecratio peracta: Sed existimo, si verba illa proxime antecedentia consecrationem, Qui pridie quam pateretur, dici cepta sint, non posse discedere Sacerdotem: At vero alij omnes præter Altaris Ministrum recedere coguntur, quia cum excommunicato non tolerato communicare in Sacris Officiis non licet. Sacerdos autem Sacrificium perficere debet usque ad Calicis sumpcionem; tum iterum monito excommunicato, ut recedat, si nolit, ipse quoque abire debet, & quæ reliqua sunt Missæ in Sacrificia peragere, vel si talis locus non sit, omnino intermittere: debent tamen hæc intelligi de Sacrificio Missæ comparatione ejus dumtaxat Altaris, cui excommunicatus assistere presumit; nam interim nihil obstat, quominus in aliis Altaribus Missa peragatur, presentibus etiam fidelibus, sicut notavit Suraz (disput. 12. de cens. sect. 2. sine.) Hæcenus Layman.

3. Dum hæc scriberem, accidit casus hic. Declaravit Præsul nominatim excommunicatum unum ex Senatoribus Civitatis, ob quamdam contumaciam in exigendis Vectigalibus ab Ecclesiasticis. Paucis autem post diebus die solemn. Natalis Domini, cum de mora in Ecclesia Cathedrali coram Protoge, Senatoribus, populoque universo, Missam cantaret idem Antistes, advertit ipso Missæ initio, adesse cum cæteris collegis Senatorem illum excommunicatum non toleratum. Substitit: eundemque per nuntium admonuit, ut è Templo recederet.

N

recederet.

§. II.

PRIMA CAUSA

interrumpendi Missam.

Metus mortis, vel gravis mali.

1. Ob malum num. 3. dictum potest Sacerdos interrompere partes Missæ essentielles, multo magis partes accidentales, quæ sunt de præcepto Ecclesiastico quod, ut cætera humana præcepta, non obligant in tanto periculo. Immo propter hanc eandem rationem licebit in tali casu eandem interruptionem ex proposito, & directè etiam intendere.

Memini me tamen supra lib. 1. c. 3. §. 1. n. 6. docuisse, si Sacerdoti metus mortis incutiat, si sine omnibus vestibus sacris celebret, non licere sic celebrare; licere autem, si sine aliquibus. Et ratio erat, quia sine omnibus, non potest non cedere in contemptum Sacrificij, qui contemptus sine aliquibus, facilius vitatur: Pari igitur modo hic erit considerandum, quæ, & qualis interruptio intendatur, vel faciendi sit, An initio Missæ, An facta oblatione, An incepto Canone, &c. si enim apparcat periculum gravis contemptus, non licebit propter talem metum interrompere, vel id intendere, licebit, si non appareat.

2. Si ingruant hostes, incendium, terramotus, vel simile quid, idem similiter est dicendum, semper præciso scandalo, periculoque contemptus: habendum etiam præ oculis, quod, quo partes sunt remotiores, viciniores Consecrationi, vel Communioni, eo periculum vel malum instans debere esse, vel maius, vel minus ad dandum, vel non dandum legitimam causam interruptionis. Quoniam verò in ingruentibus hisce malis oritur periculus turbatio mentis, illud interpede facias, quod tunc bona fide facere te posse iudicas, nam coram Deo licet, ut c. 5. diximus §. 2. n. 90.

Part. II.

recederet, qui cum rennisset, atque ultro, citroque, idem Nuntius responsiones pertulisset, delata etiam ad præsentem Proceßum turbationis causa, res cum terminum habuit, ut Episcopus, nulla alia adhibita vi, pertexerit in Sacro, illique de more finem imposuerit. Magna exinde oborta est quæstio, inter Canonistas: An legitimè Episcopus in Sacro pergendo persistere poterit? An Senator ille in excommunicationem Pontificiam incidere? An denique astantes, qui exire à Templo de buissent, peccaverint? Profecto sic primo aspectu merito dubitabatur. Verum ego minimus, alique me doctiores, inde prædictos defendimus, quia Senator ille, statim atque suæ denunciata excommunicationis notitiam habuit, ritè appellaverat ad superius Tribunal, quare appellatio pendente, vitandus non erat. Audi eundem Layman. lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 4. num. 2. id breviter deserventem. Secundo colligitur cum Navarro, & Glossa, licet appellatio ipsam excommunicationis sententiam absolute latam suspendere non possit cum ea executionem secum trahat, c. Pastoralis, § De Appell. nihilominus suspendit effectum denuntiationis, ut appellans, pendente appellatione, vitandus non sit. Quæ sunt ratione, tamen si aliquis in facto notorio appellare non possit, c. Cum sit Romana, eodem titulo, tamen assentientia Iudicis declarantis factum notorium esse, appellare potest, cum is iniuste iudicare potuerit, sicuti notavit Abbas. Denique licet à poena iuris non appelletur, c. Quia nos de Appell. appellari tamen potest à sententia Iudicis declarantis aliquem incidisse in poenam iuris. Hæc ille: Vide etiam Bonac. de exc. disp. 2. dub. 2. p. 1. n. 2. aliisque.

§. V.

QUARTA CAUSA.

Superveniens violatio Ecclesiæ, vel Altaris.

1. Si violatio, de qua supra lib. 1. c. 4. §. 5. breviter locuti sumus, contingat post Canonem inceptum, (cum tunc confectur quoad hunc effectum inceptisse sacrificii substantia ex Supra de Sacram. disp. 81. sect. 4. §. Secundo quæres, Fagun. d. 1. Et. l. præcept. lib. 3. c. 14. num. 7.) pergat Sacerdos, Missamque absolvat, ac si nulla violatio supervenerit. Si Delugo de Euch. d. 20. sect. 2. num. 6. 1. & passim. Si vero Canonem non inceptum, recedat, Missamque relinquat. Illud recolere, si Ecclesiæ solum benedicta, & non consecrata fuerit, posse ipsam Sacerdotem eiusmodi violatam Ecclesiæ, seu Altare reconciliare per formulam positam in Cærimoniali, quæ satis est brevis, facta ex una parte reconciliatione, statim redire ad Missam, & proseguere. Ita nos supra lib. 1. c. 4. §. 5. n. 2.

2. Dico (posse) nam si commodè haberi nequeat Cærimoniale, Sacerdos non obligabitur, sed solum relinquat Missam. Obligabitur tamen sub veniali, si commodè posset habere Cærimoniale, & nollet reconciliare: quia est nonnulla irreverentia nolle Missam inceptam quamvis nondum incepto Canone, absolvere, cum possit. Sub mortali autem non obligo, quia potest se conformare cum decreto Ecclesiæ prohibente Sacrum fieri in loco violato, & ex alia parte Sacerdoti privato reconciliationem illam Ecclesiæ non præcipit.

Post hæc scripta volui recollere modum reconciliandi, Ecclesiæ violatam, quando nondum est consecrata, quem præscribit Rituale Rom. Pauli V. nec illum inveni adeo brevem, ut modo dictum est ex Delugo; quare puto, ante Canonem inceptum absolute posse Missam omitti, cum prolixitas talis reconciliationis sufficientem causam deromittendi sicuti dat Ecclesiæ consecrata propter non valde dissimilem prolixitatem.

3. Sed quid fiet de Hostia, Vinoque oblati, si relinquenda sit Missa post oblatis nem?

Hostia, vel reverenter sumatur à quopiam, vel servetur inter ceteras, quæ postea consecrandæ erunt: nec officit debere iterum offerri, quia oblationem repetere culpa nulla est. Vinum etiam, vel reverenter absumatur, vel servetur ad alias Missas, vel deponatur in Piscinam

Sacram, seu sacrarium. Atque ex congruentia cæterum si eiusmodi Hostia, & Vinum serventur contentum, in illum non sacrum, culpa non est supradictis lib. 1. c. 2. §. 3. a. n. 3. in simili, colliguntur.

§. VI.

QUINTA CAUSA.

Superveniens corporalis necessitas.

1. Si morbus, vel alia gravis corporis necessitas Sacerdotem Missam interrompere, immo ut ex se constat, à culpa. Layman. lib. 3. tr. 1. Quæ casu si facta est consecratio, & ipse recedat ad id Sacrum nequeat, quid faciendum sit, dicitur §. 1. n. 1.

§. VII.

SEXTA CAUSA.

Superveniens proximi necessitas Spirituum.

1. Difficiliter alium casum circa hoc invenimus, Deum, in quo alicui mortis proximo Sacrum sit ministrandum.

Primo igitur, si sit ministrandum Sacramentum credator mortuus ponendus esse in gratia, quæ sacramentum Penitentia, vel si hoc suscipere obsequium non possit, Sacramentum Eucharistia, vel Eucharistia, quibus in eo casu competit ex probatione priusquam gratiam conferre, id id, inquam, ministrandum, nec prælo sit alius, nisi is, qui actu celebrat, restat inquit merito Zambranus c. 4. dub. 6. n. 1. Missam inchoatam etiam post consecrationem servare interim aliquo Sacra Eucharistiam in qua actus Sacerdos secum deferat aliquam hostiam consecratam, extremam unctionem ad infirmum, audiatque eum confiteri, & data Eucharistia, atque extrema unctione, remittit per Psalmis Penitentialibus ad Ecclesiæ post Missam recedat ad persiciendum Sacrum: Atque hæc si infirmus omnia Sacramenta suscipere, secus, cõferat illud, quæ per

2. Secundò. Si sit ministrandum Sacramentum charitatis non ut conferat illi gratiam primam, sed Viaticum ei, qui paulo ante sit confectus, nec ad Sacramentum, si facta quidem sit oblatio, seu certe prius Canon, non licet exuere sacras vestes, & nec rigendum Viaticum. Si vero oblatio facta non fuerit, certe non est improbabile. Ita Layman. lib. 3. tr. 1. c. 7. n. 1. tunc est, quia ex una parte necessitas, seu utilitas firmi non iudicatur modica, & ex altera, ante oblationem vel Canonem (non vero post) relinquere Missam, prædicatur continere tantam irreverentiam, quæ non debet ab illa necessitate.

Dixi licere) nam non cognosco obligationem, quæ sit Sacerdos iuxta alteram opinionem putare non debet tantam necessitatem, ut interrompere Missam valeat.

4. Dixi item (non licere exuere sacras vestes) in ipsa Ecclesiæ, in qua quis Sacrum celebrat, forte aliquo repentino malo correptus, indigeat simili Viatico, Sacerdos, etiam post consecrationem, divertere holum ab Altari, illi Eucharistiam porrigere, ac iterum reverti. Sic Glossa nullus, dist. 1. d. c. 1. Layman. lib. 3. c. 7. c. 2. Hentriq. lib. 8. c. 30. n. 4.

5. Tertiò denique. Si sit ministranda extrema unctione moribundo aliàs confesso, vel Sacra Eucharistia oblatio, quamvis aliqui cum Layman. ibid. affectum prælo, relinqui Sacrum, si nondum facta est oblatio, prælo, si qui sacram unctionem petat, is sit, cui facile non possit: Ego tamen puto non posse. Ratio est, quia non video tantam necessitatem in casu extreme unctionis, sicuti contra modo vidi in casu Viatici, in hac necessitate possit vinci irreverentia interruptio Missæ. Adde infirmam esse rationem illam (si petat ab eo, cui negari non potest) sic enim, iam non concedis interruptionem ob spirituales necessitates.